

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

<p>Vse spise, v oceni poslane knjige itd. se pošiljati samo na naslov:</p> <p>Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6</p> <p>Rokopisov ne vračamo. Vse pošiljatve je pošiljati l. nko.</p>	<p>Učiteljski tovariš izbija vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje</p> <p>Za neorganizirane 100 — K. za naročnike v inozemstvu 140 — K letno. Posamezna številka po K 2.—</p> <p>Za reklame novice, pojedila, posilna, razpise služb je plačati po 1 K za vsako peti-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 50 K</p>	<p>Za oznania je plačati od enostojne peti-vrste, če se tiska enkrat . . . 2 K — vin. dvakrat . . . 1 * 50 za nadaljnja uvrščenja od peti-vrste po 60 vin. Oznania sprejema Učiteljska tiskarna.</p> <p>Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.</p>	<p>Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:</p> <p>Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I</p> <p>Poštni čekovni urad št. 11.197. Reklama nije so proste poštnine.</p>
---	--	---	---

Misli ob novem letu.

Da postanemo narod gospodarske, politične in duševne samostojnosti, da usposobimo sebe in naš rod za prave cilje sodržavljanov v novi domovini, rabimo zavednih državljanov. Svobodni smo danes; tujec nam več ne ukazuje. Doba osvobođenja, tujega robovanja je za nami; sami si kažemo in gladimo pot, ki nam je odslej odmerjena v tekmovalnem boju z drugimi narodi in državami.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da je ta svoboda prišla za nas hitro; naša duša je nepravilno pripravljena.

Narod smo brez lastne zgodovine zato, ker nismo imeli do danes svobodne domovine. Pod tuj jarem smo prišli v trenutku, ko smo dosegli prvo stopnjo civilizacije in smo prvo kulturo sprejeli v sužnosti. Tujci smo si med seboj; drug drugega ne poznamo. Vpliv tuje zgodovine ima v nas še vedno tradicionalno moč. V takem položaju se nahaja naš rod ob prvih začetkih svobodnega gospodarskega, kulturnega in političnega razvoja, v neodvisni Jugoslaviji.

Jugoslovansko učiteljstvo in ljudstvo stojita pred težavno nalogo, ki jo morata uveljaviti v sedanjosti in prihodnosti, da hitreje zatemi preteklost.

Česa nam je dala avstrijska šola? Vcepila nam je mržnjo do drugih jugoslovanskih narodov onostran Save in Drine. Naše krvne brate Srbe je nam predstavljala kot sovražnike. Tujci so nam bili; tako nas je učila nemška zgodovina. Ponašali smo se z visoko kulturo, a vendar so bila do danes zapra v nas vsa čustva ljubezni in bratstva do bližnjega. Služiti smo morali onemu, ki nas je tepel, a zaničevali smo onega, ki je gojil do nas veliko ljubezen in slednjič prinesel odrešenje.

Vsega tega nam je dala vzgoja z nemško kulturo in narodnostjo, ki nam je hotela vcepiti tudi nemškega narodnega duha. Umekniti se je moralo bratstvo brezmejnemu sovraštvu, da smo mogli služiti tujim koristim. Ni čuda, ako so sedanje generacije korumpirane, da vidijo samo sebe in nočejo iskati pojma naroda in države, da-si bi človek kaj takega pričakoval ob 3letnici rojstva nacionalne države. Vsi pojavi današnjih neprilik in razmer so posledica svetovne vojne in naše sužnosti, ker nismo bili doslej vzgo-

jeni v svobodi in je pametno uživati tudi ne znamo.

Učiteljstvo je danes v prijetnem položaju, popravljeni to, česar stoletja nismo znali ali smeli gojiti, t. j. čut patriotizma in narodnosti.

Vsi avstro - ogrski Jugoslovani, izvzemši Srbe smo vstopili prepojeni nemškega duha v mlado državo. Ponosni smo na našo pismenost, na izobraževalna društva in gospodarske organizacije. Kažemo pa prav radi na srbsko nepismenost, dasi — ravno smo kar se tiče izobrazbe srca in čuta državnosti vsaj 50 let za Srbi. Smisel za državo in pojmovanje narodnosti so Srbi dosegli v tako visoki meri kot drugi veliki, kulturni narodi.

Ker je naloga učitelja, da vzgaja in uči ter je vzgoja važnejša kot pouk pripada na vzgojitelje jugoslovanskega ljudstva najvažnejša naloga, ki jo more poveriti država državljanom učiteljem.

Ugled in spoštovanje zunaj državne meje doseže država takrat, ko pokaže vsak jugoslovanski državljan pravilno pojmovanje narodnosti in smisel za državo.

Vsi stanovi v državi morajo imeti priliko, da si pridobe potom izobrazbe duševno svobodo, ki je predpogoj politične in gospodarske svobode. Razlika stanov pa mora biti samo v načinu dela, ne v vrednosti državljanstva. Etično moramo dvigniti potom vzgoje mladega sodržavljanja, da se zaveda socialnih dolžnosti in pravic, ki jih ima do države. Državljanji imajo različno izobrazbo in stoje materijalno nekateri ugodnejše nego drugi; toda čut za državno idejo je lahko pri vseh enako razvit. Ne glede na ustavno obliko jugoslovanske države lahko vse v različne politične skupine spadajoče učiteljstvo in izobraženstvo vrši enotno to nalogo. V vsakem državljanu more biti čut državnosti enako visoko razvit; zato je usoda Jugoslovanstva v rokah vzgojevalcev mladine, ki kujejo bodočnost domovini v šoli. Dasi smo danes nacionalno zadovoljni, vendar manjka našemu narodu narodnega, ponosa. Narodno zavest bo odslej pri nas Jugoslovanih lažje doseči, ker je jugoslovanski nacionalizem izšel iz naroda samega kot protest proti tujemu gospodstvu, absolutizmu in fevdalizmu. Vsak jugoslovanski vzgojitelj išče ob vsaki priliki

onih duševnih vezi, ki so sprejemljive za naša jugoslovanska čustva! Pokažimo mladini vso moč in velikost slovenskih zemelj in narodov! Videla bo krivičen družabni red. Apelirajmo v bodočem letu tudi na sodelovanje ostalega izobraženstva. Kulturno postanimo velik narod zavednih mož in žena. Z duševno svobodo dosežemo gospodarsko svobodo in zmago. Ni se nam treba strašiti prihodnosti.

A.

Visoka pedagoška šola v Zagrebu.

U interesu opče narodne stvari, a naročito radi prosvetnog unapređenja nalazimo se pobudeni, da — koristeći se Vašim gostoprimstvom — kroz Vaš list obavijestimo sve školske i prosvjetne radenike o rdavoj organizaciji više pedagoške škole u Zagrebu. Ovim napisom naročito želimo pobuditi što življe interesovanje za ovu stvar, a naročito pokrenuti sve mjerodavne faktore, da ovu školu što prije reorganizuju, jer to zahtijevaju opći prosvjetni, narodni i državni interesi. Ovo je u toliko prije potrebno, što se ne smije dopustiti, da se zbog jednog neuređenog stanja u ovoj školi ne postizu onakvi rezultati, kakvi bi se mogli postići, ako bi se ova škola izvela što prije iz ovog neurednog provizorijuma. U doba, kad se pred zakonodavrim odborom nalaze mnogi zakonski predlozi, neophodno je potrebno, da se čuju želje i pogledi za uredenje ove škole od strane onih, koji su svojim iskustvom mogli da uoče sve nedostatke ovakve jedne škole, koja skupo stoji i državu i narod.

Toga su se radi slušači(-ce) više pedagoške škole nalazili pobuđenim kao najzainteresovaniji za njeno uredenje, da na svojoj skupštini, održavanoj dne 23. X. 1921. iznesu svoje naziranje u tom pogledu, apcljući na sve mjerodavne faktore, da pristupe odmah reorganizaciji ove škole prema slijedećoj rezoluciji:

1. Škola ima da se podigne na stupanj visoke pedagoške škole i da se njen rang izjednači u svim pravima sa rangom fakulteta na univerzi.

2. Tražimo, da se pedagogika sa svojim pomoćnim naukama učini temeljnom disciplinom. Da se to uzmogne postići, tražimo posebne vježbaonice visoke pedagoške škole za praktičnu pedagogi-

ju, te laboratorij za eksperimentalnu pedopsihologiju.

3. Zahtjevamo, da škola dobije svoj stalni profesorski zbor, sastavljen od priznatih stručnjaka.

4. Studiranje na visokoj pedagoškoj školi da bude za sve slušače (-ce) podjednako, t. j. škola se ne smije da dijeli na višu i nižu kategoriju.

Oklic.

Dne 2. januarja 1922. mine leto in dan, kar je na Lassnitzhöhe pri Gradcu umrl prezasluzni nadočitelj Armin Gradišnik.

Kakor se njegovi svojci niso ustrašili izredno velike gmotne žrtve, da so dali njegovo truplo prepeljati v domovino in s tem izpolnili njegovo poslednjo željo, tako zadane zdaj nas častna dolžnost, da pokojniku, ki počiva sredi novega oddelka na celjskem okoliškem pokopališču, postavimo primeren nagrobni spomenik.

Sirji sosvet je že na binškojni seji sklenil tozadevni oklic, ki ga objavlja sedaj ob obletnici pokojnikove smrti.

Pokojni Armin zasluži, da prispeva za njegov spomenik vse slovensko učiteljstvo. Bil je velezasluzen naš organizator in vzorn naš buditelj, eden izmed najidealnejših slovenskih učiteljev, zlata tovariška duša, vzor kremenitega in neupogljivega značaja, neustrašen narodni prvoboritelj. Predvsem pa gre čast njegovemu spominu spričo dejstva, da je bil pokojnik prvi, ki je v nevarnih časih avstrijskega režima pogumno razvil prapor združene Slovenije, „Zaveze slovenskih učit. društev“, koje častnim članom je bil pozneje imenovan.

Posamezna učiteljska društva prosimo, da zbero pri svojih članih prispevke ter zbirko vpošljejo vsaj do konca aprila glavnemu blagajniku organizacije, ki jo bo izkazal v Tovarišu.

Pokojnik ima tudi izven učiteljskih krogov nebroj zvestih prijateljev in čestilcev. Tudi od teh, od njegovih hvaležnih učencev ter sploh od vseh, ki nosijo njegov spomin v srcu, ne pozabite zbirati prispevkov.

Počastimo spomin našega ljubljene-ga, našega nepozabnega Gradišnika!

UJU poverjeništvo Ljubljana.

Iz Jugoslavije.

26 LET BLAGAJNIŠKEGA DELA.

Tovariš Fran Luznar, dolgoletni glavni blagajnik naše stanovske organizacije je s 1. tek. mes. odložil glavno blagajništvo. Na drugem mestu prinašamo njegovo zahvalo vsem tovarišicam in tovarišem, ki so mu v tej dolgi dobi pri okrajnih društvih pomagali pri blagajniškem poslu.

S tovarišem Lukom Jelencem, našim odličnim predsednikom, je tov. Luznar pred 26 leti prevzel funkcijo v naši organizaciji. V najtežjih dobah je prvi vstranilo in požrtvovalno vodil predsedstvo, drugi pa blagajniški posel naše centrale. Z vstrajnostjo in požrtvovalnostjo sta dovedla našo organizacijo do visoke stopnje ugleda doma in v vnanjem svetu.

Po 26 letih nesebičnega in požrtvovalnega dela odlaga tov. Luznar svoj blagajniški posel. Neprecenljive vrednosti je dober blagajnik za organizacijo, ker brez dobre gospodarske podlage ni mogoč

Peterčkove poslednje sanje.

Božična povest v 4 slikah. Spisal Pavel Golia.

(Nekaj misli ob vprizoritvi.)

Kavzalnost Peterčkovih sanj je iskati predvsem v prestali vojni. Da ni bilo vojne, bi Peterček pač sanjal trpinove sanje, bi sanjal o zaničevanem revnem stanu, bi dvomil v pravico, toda bržčas bi spremenjal te sanje izraziteje dominirajoči ton humorja; zakaj v humorni interpretaciji je otroško razpoloženje in razpoloženje samo rodi tisto napeto sodelavnost, ki tudi pri daljših ritmičnih monologih ne ugasne. Vojna pa je potegnila tudi v otroških srcah raze, ki se še niso izbrisale, in ki vedno tišče in silijo otrokovo mišljenje k različnim dvomom. In vsi ti dvomi se nezavestno izjokajo v en refren: ali zasijejo slovenskemu otroku - trpinu kdaj boljši časi?

V Peterčku leži vsa povojna bolest sirote. Ko bi takih Peterčkov v resnici ne

bilo, bi človek skoro zameril prežalostni čustveni artikulaciji teh sanj. Peterček sam na sebi ni naš; vsaj otroške duše so povsod enake, njih mišljenje, čustvovanje in hotenje gre povsod isto iluzorno pot. Specijaliziran in lokaliziran pa je ves milje, ki daje njegovim sanjam izrazito slovenski kolorit. Z našim kraljem Matjažem, z našim očetom Hrastom postane Peterček naš. In če mora v tem preludiju otroške bolesti osnovni ton venomer naglašati ljubezen do matere, je to tisti neprisliljeni vzgojni mnogokratnik, v katerega se vtapljajo neprestano vse misli. Torej je takozvani moralizujoči vzgojni moment razvit sam iz sebe, oziroma posledičnim potom iz sanj samih.

Scenerija je praviljično razkošna. Razumni človek občuduje tehnično izpeljavo dejanskih okvirjev, otrok se čudi slikovitim bojnim izpremembam. Vso to Peterčkovo žalost, vse čudovite sanje, vse trpljenje in končno tisti kratek hip veselja, vse to zaklene otrok vase; ponoči sa-

nja o tem, podnevi pa premišljuje, pripoveduje in izprašuje. Vendar največ „debat“ izčrpajo nebesa in — princ Mesec.

Poudaril sem že spredaj svoje mnenje o potrebi humornega interpretira v otroški igri. Princ Mesec naj bi tvoril izrazitejšo protiutež Peterčkovi trnjevi poti.

Oče Hrast pripoveduje: „... in sneg naletava, in sneg naletava...“ Režija pa v resnici ni poskrbela, da bi v tistem trenutku vsaj par sekund snežilo.

Srečna mladina, ki more posecati take predstave! Višji šolski svet ima tudi tu lepo nalogo: izposluje naj pri upravi dramskega gledališča popoldanske šolske predstave ob znižanih cenah, da se udeležijo teh predstav naši „revni Peterčki in ne samo štacunarjevi Milančki“.

Tone Gaspari.

uspešen razvoj in razmah organizacije. In dober, vester in točen blagajnik je bil naš organizaciji tov. Luznar.

26 let svojega življenja je žrtvoval procvitu naše organizacije kot njen gospodarski upravitelj, ves svoj prosti čas je žrtvoval v teh letih organizaciji. In koliko dela, koliko vztrajnosti zahteva red glavne blagajne, to ve le oni, ki je sam že upravljal tak posel. Tih in mirno ga je vršil tov. Luznar; podajal nam je vsako leto na glavni skupščini svoje vzorno in natančno poročilo, vzpodbujal je mlade tovarišice in tovariše k požrtvovalnosti do organizacije in skrbel, da je imela gnotnih sredstev za svoje visoke smotre. V vseh 26 letih je vladal v blagajniških zadevah vzoren red in nismo čuli zaman hvale o blagajniškem redu pri nas celo javno na I. državni skupščini UJU v Zagrebu.

Ne rečemo, da ima tozadeven red lahko vsakdo, a ta red, ki ga imamo mi danes, je požrtvovalno delo našega vrliga tovariša Luznarja. Zato si štejemo v dolžnost, da se ga tudi javno spominjamo ob priliki odstopa od blagajniškega posla po 26 letnem delovanju želeč mu, da mu bo še dolgo dobo let dana prilika gledati sad svojega truda in želeč, da bi nam s svojimi dolgoletnimi skušnjami stal še nadalje z nasveti ob strani v procvit naše stanu in naše organizacije.

Tovarišice blagajničarke, tovariši blagajniki!

Po 26 letnem poslovanju kot glavni blagajnik bivše Zaveze in sedanjega UJU Ljubljana polagam ta posel v mlajše in čilejše roke. Pri tej priliki mi je prijetna dolžnost, da se vam najiskrenje zahvaljujem za Vaš nesebičen trud in požrtvovalno delovanje v blagor skupne organizacije. V skromnih razmerah se je gibala Zaveza, ko sem prevzel pred 26 leti blagajništvo, komaj 450 K letnega prometa, a danes ga je en milijon. Z Vašim neumornim delom in trudom smo postavili našo organizacijo na zdrav in krepak temelj, ki je v čast in ponos nam vsem. Težaven in nevhvaležen je posel blagajnika. To ve najbolj le tisti, ki ga je sam opravljal. Vi ga vršite vztrajno in brez osebnih koristi. Vaše plačilo vam je zavest, da z delom za organizacijo vršite važno izvenšolsko delovanje. Čast vam! Najiskrenje pozdravljene drage tovarišice, dragi tovariši!

Fr. Luznar.

— Glas za razširjenje ljudskih šol. Poslanec dr. Simarak je kritiziral prosvetno politiko sledeče: Popolnoma napačna pota vodi naša prosvetna politika. Vseposvoda se ustanavljajo gimnazije in druge srednje šole. S tem se ustvarja intelektualni proletariat. Na ljudske šole, kjer naj bi se izobrazile široke plasti ljudstva, pa se ne gleda in se ne ustanavljajo, kjer bi bile potrebne. — No, pri nas, v Sloveniji, si šolska uprava ne more nadejati tega očitka dr. Simaraka. Šole so se razširjale, a polena je metala onim, ki so to delali, pri nas ravno ona stranka, ki ji pripadala dr. Simarak v zbornici.

— Novosklenjeni zakon o draginjskih dokladah dojuča v glavem: Državni uslužbenci, vpokojenci in vpokojenke prejema jo poleg temeljne plače oziroma pokojnine še draginjske doklade, in sicer osebne, stanarinske in družinske. Višina osebnih in stanarinskih doklad se ravna po višini plač oziroma pokojnin in po draginjskih razmerah v kraju službovanja. Kraji se dele po draginjskih razmerah v pet razredov. Slovenski mesti Ljubljana in Maribor spadata v III. razred, Kočevje, Kranj, Logatec, Novo mesto, Ptuj v IV. razred, ostali slovenski kraji v V. (najnižji razred). Stanarinske doklade se za kraje v Sloveniji ne izdajajo. Državni uradniki, srednješolski profesorji ter stalni učitelji in učiteljice, praktičanti, suplenti, aspiranti, konaristi in začasni poštarji dobivajo osebne doklade v tem-le razmerju: — Vse

Letna plača	Kraj razreda draginje
	I. II. III. IV. V.
1. do 2999 D.	28 26 24 22 20 dn.
2. od 3000 do 4999 D.	30 28 26 24 22 dn.
3. od 5000 do 7499 D.	32 30 28 26 24 dn.
4. od 7500 do 8999 D.	35 33 31 29 27 dn.
5. od 9000 dalje	38 36 34 32 30 dn.

ostale kategorije uradnikov, učiteljev(-ic) ukaznih državnih uslužbencev s stalno-mesečno plačo brez razlike na službena leta in kvalifikacijo, dalje vse kategorije poduradnikov, kancelistov, oficiantov, pomočnikov itd. dobivajo osebne doklade po krajevnih razredih od 18 do 16 dinarjev dnevno. Podrobne določbe opuščamo, ker prinesemo zakon v celoti, ko bo uradno publiciran.

— Slovensko učiteljstvo na viš. ped. šoli v Zagrebu. (Dopis.) Izobrazba učiteljstva. Malokomu je znano, da obstoji v

Zagrebu „Višja pedagoška šola“ že tretje leto. Na tej šoli je vpisanih 5 tovarišev in 17 tovarišic iz Slovenije. Predavanja trajajo dve leti in so deljena na skupine, slično, kakor na meščanskih šolah. Kakšen namen ima ta šola, še ni natančno določeno, kar gotovo ni vzpodbudno za nas, ki študiramo v Zagrebu, tem-manj, ker živimo v največji bedi in pomanjkanju. O kaki lastni sobi samo lahko sanjamo. Navezani smo samo na postelje, ki so postavljene dve do tri v eni sobi, in vsaka postelj stane mesečno najmanj 1000 K. Kje je potem še luč, kurjava, postrežba? Za hrano se zahtevajo naravnost neverjetne vsote. Kavarne gledamo samo od daleč. Srbi, ki imajo mnogo višje plače, že se izhajajo. Hrvati pa imajo v Zagrebu že svoje prirodne vezi. Tudi vlada jih podpira s tem, da jim je izplačala vse potne stroške. Dobivajo tudi izplačano mesečno stanarino. Slovenci smo v Zagrebu v tem oziru prepučeni samim sebi. Vse prošnje so našle v Ljubljani gluha ušesa. Še celo učiteljicam — ženam tukajšnjih tovarišev je višji šolski svet v Ljubljani zavrnil prošnje za polne dnevnice, z motivacijo, da jim po „Informacijah“ ministrstva financ ne pripadajo polne dnevnice. Hrvatska, bosanska in srbska vlada izplačuje tozadevne dnevnice. A so tudi sami prosili za dopust! Kar velja za te pokrajine, bi moralo veljati tudi za Slovenijo. Potne stroške in dnevnice se lahko zaračuna na podlagi zakona. Moralne podpore pa tudi med učiteljstvom nimamo. Tako se je protestiralo na brežiškem okrajnem učiteljskem društvu proti študijskim dopustom, češ, da se imajo ukiniti, dokler ni zadosti učiteljstva. Kaj takega se je moglo zgoditi ali iz sebičnosti, ali pa iz popolnega nerazumevanja za višjo izobrazbo učiteljstva. Na eni strani se zahteva po izobrazbi, na drugi strani pa se protestira. Hrvatska, bosanska in srbska vlada (ne samo, da je vsakega prosilca poslala v šolo) pozvale so celo vse učiteljstvo, da se v čim večjem številu prijavi na višjo pedagoško šolo. V teh pokrajinah je gotovo večje pomanjkanje učiteljstva kakor v Sloveniji. Nekateri hrvatski tovariši že tako računajo na lepa mesta v Sloveniji. Ako ne bomo imeli sami dosti kvalificiranih ljudi, bomo morali odstopiti gotova mesta agilnejšim tovarišem. Sicer pa bi bil to najboljši pot, da se čim preje zlijemo v en narod s skupnim pismenim jezikom.

— Še ena krivica. Občinski odbor občine K. sestoji iz dveh strank: klerikalne, ki ima 9 odbornikov in demokratske, ki jih ima 7. Ta stranka zastopa vse večje davkoplačevalce in inteligenco; med temi odborniki sta dva, ki plačujeta največ davka in vsi so sami razumni možje. Klerikalna stranka pa je sestavljena iz najrazličnejših ljudi, trije so navadni delavci, ki ne plačujejo niti pare davka. Ker pa imajo večino dveh glasov, zato si domišljujejo, da mora biti vse po njihovem. Izvolili so si župana, vzeli vse tri občinske svetovalce in sedaj bi še radi imeli vseh 5 članov krajnega šol. sveta iz svoje stranke in sicer najbolj kričave in šoli nasprotno. Demokratska stranka je za enkrat volitev preprečila s tem, da se je odstranila in onemogočila sklepčnost; vložila pa ob enem pritožbo na politično oblast.

— Prevalje. (In že spet žendarmeri-ja!) Učitelj K., ki je bil imenovan začasnim voditeljem prevaljske šole, je dobil od stanovanjske oblasti nalog, da se ina takoj vseli v naturalno stanovanje voditeljevo v šoli. Ker pa so vladale na šoli zelo neurejene razmere in ker je bil imenovan učitelj po večnih stanovanjskih neprilikah hudo prizadet na živcih in končno, ker je bil že enkrat deložiran iz šolskega poslopja, je prosil šolsko oblast, da ga odveže šolskega vodstva ter mu poveri kako učiteljsko mesto na tej šoli. Še predno pa je dospela rešitev te prošnje, je učitelj K. dobil od stanovanjske oblasti nalog, da nemudoma izprazni svoje sedanje stanovanje ter se vseli v šolo; zapretilo se mu je z žendarmerijsko asistenco, čim bi se ne pokoril tej odredbi stanovanjske oblasti. K.-u torej ni kazalo drugega, kakor pa se sili ukloniti. Stanovanje, v katerem se je nahajal K. doslej, je nakazala stanovanjska oblast stranki, ki je imela to stanovanje že pred meseci zasigurano od hišnega lastnika. Tudi je mirno trpela, da se je tista stranka v stanovanjskem sporu z učiteljem K. se v svojih vlogah na 2. instanco posluževala izmišljotni neke zagrinene Nemke, ki je bila radi profidržavnega vedenja citirana na okrajno glavarstvo in menda tudi obsojena. Končno si je stanovanjska oblast privoščila neokusno šalo, da je imenovala naturalno stanovanje v šoli udobno, dasi ji je moralo biti znano, da so v celi

dolini stanovanjske razmere za šolskega voditelja najslabše v Prevaljah.

— Delo za „Učiteljsko samopomoč“. Vsem tovarišem-icam celjskega okraja. Glasom vrjune nabiralne pole, za ude „Učit. samopomoči“ je prijavi lo pristop 78 učiteljev-ic. Da bom lahko sestavil do prihodnjega učit. zborovanja natančne seznam vseh udov s potrebnimi podatki, prosim vse šol. voditelje, da mi pošljejo nemudoma seznam vseh pristopivših še ne nad 45 let starih članov na šol. vodstvo v Ljubec pri Celju s sledečimi podatki: n. pr. Franc Smrtaura, roj. 6. 9. 1886. v Hudem breznu okr. Celje, dovršil 35. starostno leto. Dediči: Neža Smrtaura, učiteljica v ... pri Ptuj. Glasom pravil so dediči: po možu žena, po ženi mož, po vdovcu-vdovi otroci, če ni teh pa drugi določeni dediči. Opozarjam, da lahko pristopijo tudi učiteljske zakonske žene, če-tudi niso učiteljice. Na podlagi teh podatkov bom sestavil seznam, katerega predložim zdravniku, ki nas pregleda na dan zborovanja in nam pripiše na predloženi seznam potrebni zdravniški certifikat. Na ta način prihranimo pot k zdravniku in stroške. Referat tov. Škulja, objavljen v zadnjem U. T. Vas naj ne moti, ker to je še samo lep predlog, ki se uresniči morda kdaj v bodočnosti. Za enkrat nimamo nič boljše od Samopomoči. Ne zanašajte se tudi na brezskrbne čase po novejši regulaciji, ker zarja upa bo obledela, kakor hitro prejmete denar in pogledate cene v trgovskih izložbah.

Postavimo se kolikor mogoče kot posamezniki in skupno kot stan na lastne noge! — Petrovič Simon, učit. Ljubecna pri Celju.

— Ljubljanski učiteljski pevski zbor vabim k pevski vaji v ponedeljek, dne 9. t. m. ob 20. uri na učiteljske. Prosim polnoštevilne udeležbe. Pevovodja.

— Važno opozorilo za vojne invalide, vdove in sirote radi dodatkov k pokojninam. Po čl. 21 zakona o invalidih z dne 15. decembra 1921. se ustavi s 1. januarjem 1922. izplačevanje dodatkov k pokojninam: 1. za invalide, ki jim je bilo povodom zadnjega pregleda priznana manj kakor 50% invalidnosti, in sicer za njihovo osebo in za otroke; 2. za vse invalide dodatek za dva otroka, tako da jim ostane le za tretjega in nadaljne otroke izpod dopolnjenega 16. leta; 3. za vse vdove brez otrok, ki so mlajše kakor 45 let in sposobne za delo; morebitno nesposobnost morajo dokazati z nekočkovanim izpričevalom, ki ga izda brezplačno uradni zdravnik; 4. za vse invalide brez ozira na odstotke in število otrok ter za vse vdove brez ozira na število otrok, ako plačujejo več kakor 30 dinarjev neposrednega davka (po odmeri davkov za finanjsko leto 1920—21). Ker bo treba na temelju tega zakona nanovo pregledati in popraviti vsa nakazila invalidom, vdovam in sirotam, ki so že bila pripravljena za izplačilo dne 1. januarja 1922, ne bodo mogli poštni uradi dostaviti zneskov, kakor običajno v prvih dneh januarja. Vse prizadete stranke naj upoštevajo, da je s to spremembo združeno ogromno delo, ki bo izplačevanje zavleklo za nekaj časa. Vsakdo naj o tem obvesti svoje znance invalide in vdove in jim priporoča, naj opuste vsako pismeno in osebno pritožbo v Ljubljani. Uradi bodo skrbeli za to, da se bodo pokojninski prejemki v smislu goraj označenega zakona kar najhitreje nakazali.

— Zaročil se je tov. Edo Hribernik, učitelj v Žireh z gđčno Mici Blažičevu. Čestitamo.

— Deca deci! I. mest. deš. šola v Ljubljani je nabrala 1.380 K.

— Književni dar Slovenske šolske Maticе za 1921 bo obsegal sledečih troje knjig: Pedagoški zbornik (164 str.), uredil dr. K. Ozvald. — Telovadba, II. del (s 47 slikami in mnogimi načrti — 112 str.), spisala dr. Pivko in prof. Schaup. — Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol (76 str.), spisal Fr. Fink. Ker bo to vsega skupaj 352 strani ali malone 22 tiskanih pol dobre pedagogične beriva za naročnino celih 8 dinarjev, zato pač letošnjim publikacijam SSM ni treba še posebnega priporočila. Knjige bodo vsak čas dotiskane ter se začno kmalu razpošiljati.

— „Zamorček“. Nedavno sem čital v „Jutru“ kako kateheze po šolah vsiljuje otrokom „Zamorčka“ (listič o afrikan-skih misijonih), da nabirajo prispevke za udobno življenje raznih delomrznih ljudi. In to je res. Tudi na naši šoli je kaplan z vso zgovornostjo pritiskal na otroke, naj prinesejo denar za „Zamorčka“. In tako se je zgodilo, da je eden prinesel kaplanu denar, pa bogve čigav in od kod. Fant se je bil zameril pri kaplanu — kakor tudi marsikateri drugi in nastala je afera. Ker se to gotovo godi tudi drugod

— menda splošno — zato naj višji šolski svet izda ukaz, kateri listi se smejo za mladino naročati in kateri ne. „Zamorček“ je primeren le za zamorčke, za naše duševno razvite otroke pa nikakor ne.

— Čast tebi mladina! V Gorjah pri Bledu se vadi šolska mladina v štetju po domačem slovanskem načinu. Da bi šlo novo štetje hitreje od rok, so se malčki obsodili v korist Jugoslovanske Maticе na denarne kazni, ki so jih po kratkem času prostovoljno poostriili. Na ta način so nabrali vrli malčki nad 50 K, ki jih je prejela Jugoslovanska Matica. Ko se privadijo malčki novemu načinu štetja in ko bodo kazni prenehale, tedaj pa si izmislijo zavedni malčki kaj drugega, kar bo njim in Jugoslovanski Matici v korist, nam vsem pa v ponos, da imamo tako mladino. Še enkrat, čast taki mladini, kakor je ona v Gorjah pri Bledu in vse priznanje učiteljici gđni Valeriji Jerajevi, ki skrbi tako lepo za narodno zavednost mladine.

— Šolski otroci v St. Rupertu na Dolenjskem so nabrali za Jugoslovansko Matico nad 9100 znakm. Pri tej zbirki sta se posebno odlikovali učenki IV. razreda Vidmar Frida in Steklasa Natalija, ki sta znakme tudi lepo uredile. Vrli nabiralcem vse priznanje in vsa čast!

— Društvo, kakršnih treba, je Učit. društvo za laški okraj. Na svojem občnem zboru je sklenilo ugledno društvo, da pristopijo k Jugoslovanski Matici vsi člani društva. Patriotičen sklep je tudi že uresničen in vsi člani društva, ki so včlanjeni pri UJU, 80 po številu so vpsalili za celo leto članarino in Jugoslovanska Matica je sprejela 960 din. Vse priznanje uglednemu društvu, da bi našlo še mnogo posnemalcev!

— Slovenka šolska Matica. Še je čas! Kdor misli postati član, se blagovoli prijaviti in poslati v D naravnost Slovenski šolski Matici v Ljubljani in to najkasneje do 15. januarja. Za I. 1922. b. vsled odborovega sklepa znašala članarino 20 dinarjev in sicer zaradi naraščajočih tiskarskih stroškov. — Poverjenike prosimo, da najkasneje do 15. januarja vpsljejo imenk članov in članarino za leto 1921.

— Pojasnilo. Daleč odstranjeni od osebne žalitve moramo izjaviti, da se naše opazke v referatu g. Fran. Škulja objavljenem v 52. šte. nikakor ne nanašajo osebno nanj, ker je on sam član Učiteljske samopomoči, torej ga osebno ne morejo zadevati; sploh niso mišljene osebno na nikogar, kar je iz njih samih jasno razvidno in so naperjene splošno proti nezavednosti, ki vlada pri mnogih v stanovskih socialnih vprašanjih. V dolžnost smo si pa šteli braniti Učiteljsko samopomoč pred napačnim pojmovanjem, ker je društvo v polnem obsegu delazmožno in sposobno za vsako potrebno reformo, ki je izvedljiva. Naše opazke niso bile osebne, ampak stvarne. — Uredništvo.

Učiteljski vestnik.

VABILO NA DEŽELO!

Dalje če hočeš v hribe, s tem obširnejšim znanjem se podkuj.

Izobrazba, ki ti jo nudi učiteljšče, niti z daleka ne zadostuje za delo med narodom. Razum teologije, ti je neobhodno potrebno, da si vsaj površno prilastiš znanje vseh ostalih fakultet.

Dokaz! Opravljaj boš večkrat službo ranocelnika in manjkalo ne bo prilike, da pokažeš živinozdravniško prakso.

Po tvojih načrtih bodo stavili hiše, pa še pogosteje boš stavil parcele; slednje zlasti v slučajih, ko gre za dokaz lastninske pravice pri starih grobljah ob mejah.

Ako pokažeš, da ti tudi §§ niso tuji, in če si vsaj Tavčarjevega »Pravdnika« prebrskal, se ti nekaterikrat še mogoče posreči ljudem vtepti v glavo, da je boljša kratka sprava, nego dolga pravda.

Seveda, to ne bo v največje veselje požrtvovalnemu odvetniku; pa tudi ne v preveliko žalost sodniku. Če te je narava obdarila z grlom slavca, in imaš kaj pojma o orglanju, ti tudi vse prav pride.

Pozabiti ne smeš seveda, seznaniti se z občinsko upravo. Glej, da se poučiš pri izurjenem občinskem piscaču, »kako se tej reči streže.« Ta služba te morda gnotno še postavi na trdne noge — 50 kronc na leto ni, da bi zametaval. Da moraš poznati vse panoge kmetijstva je umevno.

Ker zgledi »vlečejo«, navajam v sledečem nekaj primerov iz lastne prakse o delovanju v šoli in izven nje.

Bilo je pred 16 leti. Iz učiteljskega me je zaneslo na sedanje službeno mesto.

Kraj leži na zemlji, kot vsi drugi. Udobnosti pa, ki jih tu uživamo, nai si vsak sam predoči iz opisa. »Prometna sredstva so tu še danes v istem štadiju.